

Samspillsvansker eller nevrotviklingsvansker hos de minste – hvordan kan vi hjelpe?

NFSU konferansen 24-25 oktober 2024

Anne-Siri Øyen, PhD

Psykologspesialist og seksjonsleder

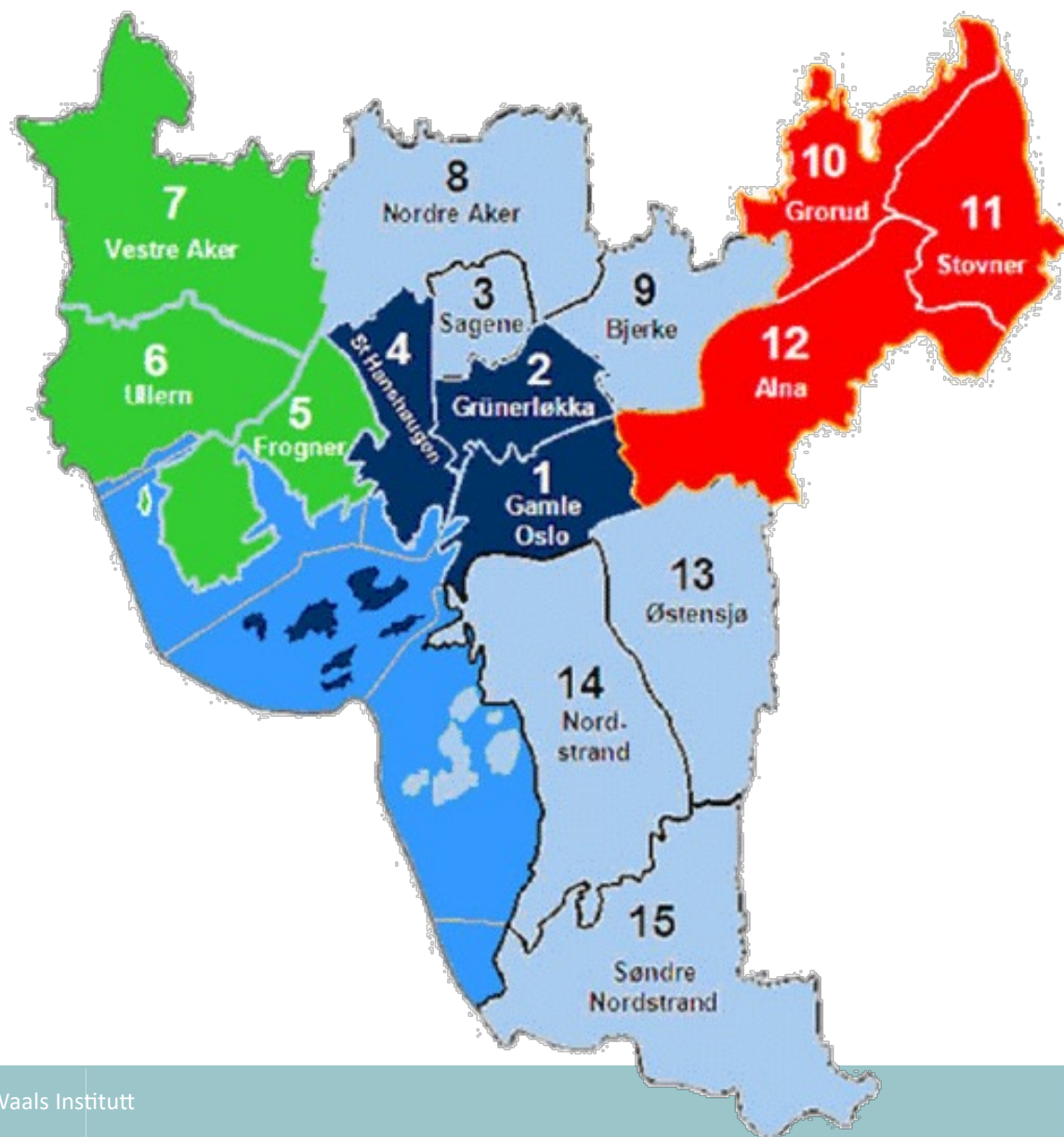
Sped-og småbarnsseksjonen, Nic Waals Institutt, Lovisenberg Diakonale sykehus

Nic Waals Institutt

- Norges første barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikk
 - Etablert av Nic Waal i 1953
- NWI tilhører i dag Lovisenberg Diakonale Sykehus
- Det er en »vanlig» BUP i Oslo - psykisk helsevern for barn og unge
- Nåværende klinikk ble åpnet på slutten av 1960-tallet
- Har i dag ca. 100 ansatte
- Vi har 5 kliniske seksjoner: Sped-og småbarn og gravide, Seksjon Barn (7-12 år), Seksjon Ungdom (13-18 år), Akutt-ambulant hjemmesykehus (0-18 år) og nylig etablerte Elektivt hjemmesykehus (0-18 år) som også inkluderer FACT-Ung-team i hver av våre tre bydeler (13-25 år)
- Rigmor Grette Moe var med å opprette Sped- og småbarnsseksjonen ved NWI. Hun var en pionær for de aller minste i Norge.

Våre bydeler

- Gamle Oslo
- Grünerløkka
- St.Hanshaugen

- LDS
- OUS
- Diakonhjemmet
- Ahus

Seksjon sped-og småbarn og gravide

Anne-Siri Øyen
Seksjonsleder, PhD
Psykologspesialist

Anna Engell Gilbert
Overlege

Arve Bjelland Grov
Psykologspesialist

Bente Ulleberg
Spesialsykepleier

Fredrik Cappelen
Psykologspesialist

Hedvig Kleivi
Klinisk sosionom

Ingun Isene
Spes. klinisk pedagog

Julie Wasmuth
Kst. psykologspesialist

Karoline Tysnes
Psykologspesialist

Maud Heie Bjerke
Psykologspesialist

Cathrine Martinsen
Sekretær

Heidi Namtvedt Leiknes
Psykolog

Henvisninger til sped-og småbarnsteam

Gravide og medforeldre med psykiske belastninger, traumatisk barndom

Vansker med samspill

Forsinket utvikling

Traumer

Bekymring for utviklingen

Kommunikasjonsvansker

Utagering hjemme og eller i barnehagen

Separasjonsangst

Atferdsvansker

Emosjonsreguleringsvansker

Autismespektervansker

Oppmerksomhetsvansker og uro

Økning av henvisninger med spørsmål om autisme

- Økning i antall barn som henvises med spørsmål om autisme
- Også henvisninger for generelle vansker – språk, sosialt, reguleringsvansker, rigiditet – som kan vise seg å være knyttet til autismspektervansker
- Barna er stadig yngre når de blir henvist – og det er bra!
- Men.....hva skyldes dette?

Utredningsmetodikk i sped-og småbarnsteam

- Observasjon i klinikk, hjemme og i barnehage
- Crowell-metoden
- Marschak Interaction Method (MIM)
- Emotional Availability Scales
- Parent-Child Early Relational Assessment Scale
- The Lausanne Trilogue Play procedure – incl prenatal

Utredning av autismespekter

- Observasjon – eller ADOS
- Utfyllende anamnese – eller ADI-R
- Legeundersøkelse
- Kartlegging av evnenivå/funksjonsnivå

Diagnostisering

- ICD-10/11, DSM-5, DC 0-5
- Basert på atferdsobservasjoner
- Autismespekterdiagnose inkluderer vansker med gjensidig samspill, kommunikasjon, begrensede/snevre interesser, annerledes blikkontakt.... osv
- I vårt arbeid med de aller minste må vi også vite mye om psykiske vansker hos voksne selv om vi ikke utreder og diagnostiserer dem

Differensialdiagnostisering er viktig - og vanskelig

- Språkvansker vs ASD
- Generelle utviklingsforsinkelser
- Selektiv mutisme
- Tilknytningsforstyrrelse vs ASD

Foreldre med diagnose innen spekteret – noen kasus

- Far med autismspekterdiagnose og gravid partner
- Mor med autismspekterdiagnose

De yngste barna

- Økning i henvisninger av de minste barna hvor bekymringen er spørsmål om autisme
- Stadig yngre - 12 -18 måneder
- Antall siste år utredet for mistanke ASD ved vår seksjon:
 - 23 hvorav 12 er 3 år eller yngre; betydelig større antall er henvist for ASD
- Ved BUP har vi kort ventetid vs Nevrohabiliteringen OUS med 18 måneder
 - Små barn kan ikke vente i 18 måneder....derfor kommer de til BUP

Vi er viktige for å få iverksatt tiltak

- Samarbeid med barnehage, fagsenter i bydel og PPT
- Støtteordninger for avlastning
- Grunn-og hjelpestønad, pleiepenger
- Psykoedukasjon
- Men også for bearbeiding av bekymringer for fremtiden og sorgen over det som ble annerledes enn det som var forventet
- Stiftelsen Dam har nylig gitt støtte til MajBrit Posserud gjennom Autismeforeningen for en RCT-studie av foreldreveiledningsprogrammer ved autisme i førskolealder
- Flere slike prosjekter er under planlegging

- Mitt hovedbudskap er at vi må bruke vår kompetanse til å bidra til at barn og foreldre blir forstått med de ekstra brillene nevroutviklingsvansker krever.
- Og jeg tror vi må finne måter vi BÅDE kan jobbe med vanskelige samspill som de øvrige presentasjonene her har fokus på, og barn som henvises med mistanke om nevroutviklingsvansker – altså gjøre begge deler - hvis vi skal beholde sped- og småbarnsteamene i BUP –
- Vi må utvikle oss og beholde kompetansen på de yngste barna, fra gravide, sped- og småbarn – det er spesialisert kunnskap, men vi må også inkludere de som har store vansker i samspillet som kan skyldes nevroutviklingsvansker hos både foreldre og barn, i tillegg til der foreldre med psykiske vansker og traumatiske oppveksterfaringer strever i samspillet med sine barn.

Innspill – erfaringer - spørsmål

Diskusjon